

مقاله پژوهشی
اصیل
Original
Article

ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی در دانشگاه اسلامی (مورد مطالعه دانشگاه امام صادق (ع))

مجتبی جعفرزاده؛ آسیامک طهماسبی^۲

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق دانشگاه اسلامی و مدلسازی این عوامل در راستای تعیین الگوی مطلوب این عوامل کلیدی برای تحقق مرجعیت علمی دانشگاه اسلامی، با تمرکز بر دانشگاه امام صادق (ع) انجام شد. **روش:** در این راستا با تحلیل مضمون داده‌های مستخرج از بیانات و پیام‌های مقام معظم رهبری، منابع کتابخانه‌ای و مصاحبه با ۱۱ نفر از خبرگان، ۲۳۱ مضمون اولیه در ۱۳ مضمون سازمان‌دهنده به‌عنوان عوامل کلیدی موفقیت در ۳ مضمون فراگیر دسته‌بندی شدند و پس از آن، سطح‌بندی مؤلفه‌ها با تکنیک مدلسازی ساختاری تفسیری (ISM) مبتنی بر نظر ۱۳ نفر از خبرگان انجام شد. **یافته‌ها:** در نهایت مدل سه سطحی از عوامل کلیدی موفقیت شکل گرفت که برای ارائه تحلیل‌های بیشتر و ارائه راهبردهای مناسب به مدیران دانشگاهی، تحلیل قدرت نفوذ و میزان وابستگی نیز بر روی مؤلفه‌ها انجام شد و مؤلفه‌ها مبتنی بر میزان نفوذ و وابستگی در ۴ دسته مؤلفه‌های خودمختار، وابسته، مستقل و پیوندی قرار گرفتند. **نتیجه‌گیری:** براساس نتایج پژوهش لازم است تا برای موفقیت در تحقق مرجعیت علمی دانشگاه امام صادق (ع) بیشترین توجه به مؤلفه‌های با بیشترین ضریب نفوذ شامل «برنامه‌ریزی راهبری» و «ایجاد سیستم‌های مدیریتی دقیق» که در پایه‌ای‌ترین سطح مدل قرار داشتند معطوف گردد.

واژگان کلیدی: عوامل کلیدی موفقیت، مرجعیت علمی، دانشگاه اسلامی، مدلسازی ساختاری تفسیری (ISM)، دانشگاه امام صادق (ع).

◇ تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۱۷؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۰۳

۱. دانشجوی دکتری سیاستگذاری فرهنگی دانشگاه امام صادق علیه‌السلام (نویسنده مسئول). نشانی: تهران؛ بزرگراه

شهید چمران، پل مدیریت، دانشگاه امام صادق. تلفن: ۰۹۱۰۴۴۹۱۸۸۴، نمابر: ۸۸۰۸۰۷۳۳ /

Email: mojtabajafarzadeh@isu.ac.ir

۲. دانش‌آموخته دکتری مدیریت صنعتی دانشگاه مالک اشتر، Email: Tahmaseby@isu.ac.ir

مقدمه

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی هر جامعه، معرف بالاترین سطح از تفکر و علم آن جامعه محسوب می‌شوند و اصول جهان‌بینی و نظام اعتقادی و ارزشی جامعه را در خود متجلی می‌سازند و با تربیت متفکران و دانشمندان و مدیران آینده در جهت بخشیدن به حرکت‌های گوناگون فکری، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی جامعه مؤثر واقع می‌شوند. از اینجا می‌توان گفت که دانشگاه‌های مختلف جهان، علاوه بر اشتراکاتی که به اعتبار دانشگاه بودن، با یکدیگر دارند، به اعتبار تعلق به جوامعی با بینش‌ها و ارزش‌های مختلف، واجد خصوصیات هستند که آن‌ها را از یکدیگر متمایز می‌سازد. از این رو جامعه ایرانی که در انقلاب اسلامی با رویکرد الهی، جهان‌بینی اسلامی را مبنای شئون گوناگون زندگی خود قرار داد، خواهان آن است که آموزش عالی متناسب با مبانی و ارزش‌های اسلامی داشته باشد تا با تربیت متفکران و مدیران بر وفق آن مبانی و معیارها، به ترویج و تعمیم آن‌ها در جامعه اسلامی مبادرت ورزد (شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۲).

موضوع دانشگاه اسلامی از مباحث مهمی است که ایده و دغدغه شکل‌گیری و تحقق آن از سال‌های پیش از انقلاب اسلامی در ایران وجود داشته است (زائری و محمدعلی زاده، ۱۳۹۳)؛ با این حال تمرکز و توجه ویژه به این موضوع با آغاز پیروزی انقلاب اسلامی بیش از پیش قوت گرفت و این موضوع به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های فرهنگی امامین انقلاب اسلامی در جامعه نهادینه شد.

از مهم‌ترین اقدامات پس از پیروزی انقلاب اسلامی در راستای تحقق اسلامی شدن دانشگاه‌ها، تأسیس دانشگاه امام صادق (ع) بود؛ این دانشگاه به‌عنوان اولین دانشگاه برآمده از انقلاب اسلامی در سال ۱۳۶۱ با هدف تلفیق بین علوم اسلامی و علوم انسانی متداول بنیان گذاشته شد. مؤسسان این دانشگاه که اغلب از عالمان برجسته و انقلابی بودند، با درک شکاف موجود بین حوزه و دانشگاه، در پی تأسیس دانشگاهی اسلامی بودند که بتواند نوعی از تلفیق را میان دروس حوزوی و دانشگاهی فراهم کند و به تربیت افرادی مؤمن، متعهد و متخصص منجر شود.

مسیر حرکت این دانشگاه از آغاز تأسیس، همواره در راستای تحقق دغدغه اسلامی شدن دانشگاه‌ها بوده است و رهبر معظم انقلاب اسلامی که همواره التفات ویژه‌ای به این دانشگاه داشته‌اند، خط‌مشی کلی این دانشگاه را ترسیم کرده‌اند؛ ایشان در دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه امام صادق (ع) در سال ۱۳۸۴ فرمودند: «دانشگاه امام صادق یک پدیده‌ی

ممتاز است؛ صرفاً یک دانشگاه مثل بقیه‌ی دانشگاه‌ها نیست که فقط می‌خواهند دانشجو و عالم تربیت کنند؛ این هم هست؛ منتها علاوه‌ی بر این، می‌خواهد از همه جهت، یک الگوی دانشگاه اسلامی باشد».

درعین حال در حوزه راهبردی، چشم‌انداز دانشگاه امام صادق (ع) نیل به جایگاه «دانشگاه اسلامی مرجع» می‌باشد؛ در توصیف این عبارت، «دانشگاه اسلامی» نهادی است در راستای تولید و تحوّل دانش و تربیت نخبگان علمی و باایمان بر اساس معارف اسلام و تعالیم اهل بیت (ع) در علوم و فنون مورد نیاز؛ و «دانشگاه مرجع» یعنی دانشگاهی ممتاز در حوزه‌های تخصصی به‌نحوی که مجموعه برون‌دادهای آن دارای بالاترین اثرگذاری و بیشترین مراجعه‌کننده باشد (معاونت طرح و برنامه دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۶).

در حال حاضر با گذشت بیش از ۷ سال از ابلاغ راهبردهای مقام معظم رهبری برای دانشگاه امام صادق (ع) و تدوین چشم‌انداز و مأموریت این دانشگاه، توفیق ملموسی در تحقق مرجعیت علمی دانشگاه امام صادق (ع) چنان‌که باید فراهم نشده است و اقدام مؤثر در تحقق آن نیز چه در بعد عملی و چه در بعد نظری شکل نگرفته است. درعین حال با بررسی پژوهش‌های پیشین در حوزه دانشگاه و آموزش عالی نیز مشخص شد که تاکنون هیچ پژوهشی به شناسایی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق دانشگاه اسلامی و همچنین مرجعیت علمی در آن نپرداخته است. این در حالی است که شناسایی دقیق و توجه مستمر به عوامل کلیدی موفقیت از مهم‌ترین اجزا و عناصری هستند که می‌توانند یاری‌گر سازمان‌ها در دستیابی به چشم‌انداز و اهدافشان باشد؛ عوامل کلیدی موفقیت را می‌توان مهم‌ترین عناصر ساختاری یک سازمان برای پیاده‌سازی راهبردهای آن دانست (آلامساج، ۲۰۱۱)؛ این عوامل شامل آن دسته از موارد حیاتی در سازمان هستند که باید به درستی اجرا شوند تا سازمان شکوفا شود؛ به‌این ترتیب این عوامل مواردی اند که تغییر و تحولات نهایی سازمان در راستای نیل به اهداف منوط به تحقق آنهاست (ویلامارین و دیازپینزون، ۲۰۱۷).

بر این اساس فقدان پژوهشی که با شناسایی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق دانشگاه اسلامی بتواند مدلی یکپارچه برای تحقق مأموریت و راهبردهای دانشگاه امام صادق (ع) ارائه دهد، احساس شد و نویسندگان را بر آن داشت تا ابتدا به شناسایی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق دانشگاه اسلامی بپردازند و پس از آن با مدلسازی خبرگانی این عوامل، الگویی منسجم برای تحقق مرجعیت علمی مبتنی بر عوامل کلیدی موفقیت در دانشگاه

اسلامی با تمرکز بر دانشگاه امام صادق (ع) ارائه دهند تا بتوان اثربخشی عوامل کلیدی موفقیت شناسایی شده را هم در بعد نظری و هم در بعد عملی فراهم نمود. فلذا پژوهش حاضر به عنوان پژوهشی کاربردی، به واسطه ضرورت توجه به مسئله دانشگاه اسلامی و تحقق چشم انداز مرجعیت علمی در آن و با هدف شناسایی عوامل کلیدی موفقیت در تحقق دانشگاه اسلامی و ساختار بندی این عوامل در راستای تعیین الگوی مطلوب تحقق مرجعیت علمی دانشگاه اسلامی، با تمرکز بر دانشگاه امام صادق (ع) به عنوان دانشگاه طلایه دار پیگیری دغدغه اسلامی شدن دانشگاه‌ها در ایران انجام شده است. در این راستا سؤالات اصلی پژوهش حاضر عبارت‌اند از:

عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق دانشگاه اسلامی شامل چه مواردی هستند؟

الگوی مطلوب عوامل کلیدی موفقیت دانشگاه اسلامی برای تحقق مرجعیت علمی با تمرکز بر دانشگاه امام صادق (ع) به چه صورت است؟

چارچوب نظری پژوهش:

الف- عوامل کلیدی موفقیت

رویکرد عوامل کلیدی موفقیت (CSFs) به منظور کمک به تحقق عملکرد و رقابت پذیری سازمان‌ها بنا نهاده شده است. مفهوم عوامل کلیدی موفقیت نیز در بردارنده روشی برای شناسایی آن دسته از حوزه‌های کلیدی است که با تمرکز صحیح و مستمر بر آن‌ها، امکان دستیابی به اهداف عملکردی سازمان مهیا می‌شود (کردنائیج، ۱۳۹۶، ص ۴۴۶-۴۴۷).

همچنین مفهوم عوامل کلیدی موفقیت به عنوان ورودی به تجزیه و تحلیل محیط، تجزیه و تحلیل منابع و مراحل ارزیابی استراتژی در فرآیند برنامه ریزی استراتژیک/توسعه استراتژی متمرکز است (لیدکر و برونو، ۱۹۸۴). این مفهوم نخستین بار برای حوزه مدیریت پروژه توسط جان روکارت^۲ مطرح شد و پیدایش این مفهوم باعث شد تا از سال ۱۹۶۱، سازمان‌ها برای مشخص کردن چیزهایی که باید درست پیش بروند اعم از سیستم، برنامه، پروژه، فرآیند یا شغل، به عوامل کلیدی موفقیت تکیه کنند تا سازمانشان به هدف، مأموریت یا چشم انداز خود دست یابد (هوول^۳، ۲۰۰۹، ص ۱۱).

1. Leidecker & Bruno
2. John F. Rockart
3. Howell

جان روکارت عوامل کلیدی موفقیت را حوزه‌های محدودی در نتایج که چنانچه به سرانجام برسند، کارایی رقابتی موفقیت‌آمیز را برای سازمان تضمین خواهند کرد، تعریف کرده است (رجبی و همکاران، ۱۴۰۰)؛ همچنین از مهم‌ترین مزایای عوامل کلیدی موفقیت این است که می‌توانند یاری‌گر سازمان‌ها در تعیین بهتر برنامه‌ها برای مواجهه با تهدیدها و بهره‌برداری از فرصت‌ها باشند؛ این عوامل می‌توانند شاخص‌هایی را برای شناسایی نقاط قوت و ضعف در سازمان‌ها ایجاد کنند که این شاخص‌ها مسیر توسعه استراتژیک سازمان را هموار می‌سازند (لیدکر و برونو^۱، ۱۹۸۴).

عوامل کلیدی موفقیت می‌توانند به منظور نیل به اهداف و چشم‌انداز دانشگاه‌ها نیز تعریف شوند و این نوع از سازمان‌ها برای موفقیت در تحقق راهبردهایشان فعالیت‌های خود را ذیل عوامل کلیدی موفقیت شناسایی شده تنظیم و اجرا کنند. برای نمونه دانشگاه نیوکاسل^۲ به تشریح عوامل موفقیت برای حمایت از یکی از اهداف استراتژیک کلیدی خود یعنی «توسعه خدمات پشتیبانی با کیفیت بالا که مشارکت اداری دانشگاهی را در رهبری و مدیریت افزایش می‌دهد» پرداخته است و در تعریفش عوامل موفقیت را «نگرش‌ها و رفتارهایی که منجر به عملکرد شغلی مؤثر می‌شوند» بیان داشته و ذیل آن مهم‌ترین رفتارها را برای همه کارکنان در بخش‌های خدمات اداری و پشتیبانی در دانشگاه توصیف کرده است (سولیوان^۳، ۲۰۱۶، ص ۲).

ب- مرجعیت علمی

واژه مرجع، کلمه‌ای عربی و از ریشه «رجع» است و در فرهنگ فارسی معین به معنی «محل بازگشت و رجوع و یا شخص یا مقامی که می‌توان برای درخواست به نزدش رفت» ترجمه شده است (معین، ۱۳۷۶، ۳۹۹۶). مرجعیت علمی نیز واژه‌ای است که هرکسی جنبه یا بخشی از آن را درک کرده است و در ذهن هر فردی شبکه معنایی (مفاهیم و روابط آن‌ها) ویژه‌ای را فعال می‌سازد. این تصویر ذهنی گاه از منابع تاریخی و از دنیای کلمات، گاه از دنیای پیرامون واقعی و گاه از حرکت ذهنی و تصویرسازی برمی‌آید. درعین حال موفقیت یک نهاد علمی در دستیابی به مرجعیت علمی برآمده از میزان هم‌پوشانی تصاویر ذهنی اعضای آن است (رودی، ۱۳۸۹، ص ۱۸).

1. Leidecker & Bruno
2. Newcastle University
3. Sullivan

رکن اول مفهوم مرجعیت رجوع است؛ یعنی دیگران باید به او مراجعه داشته و از پاسخ‌ها و راه‌حل‌ها و یا سؤالات و مسئله‌ها استفاده نمایند. در مفهومی دیگر مرجعیت علمی به منشأ اثر بودن در جامعه در ابعاد علمی و اجرایی بازگشت دارد. در نگاهی دیگر مرجعیت علمی به معنی قطع وابستگی علمی به تمدن غربی است. پس مرجعیت علمی در پی یک حرکت و جهش علمی است به طوری که احساس تحقق یک کمال را در خود داشته باشیم (رودی، ۱۳۸۹، ص ۱۵۳-۱۵۴).

از مرجعیت علمی تعاریف متعدد و در سطوح متعدد ارائه شده است؛ در تعریفی مرجعیت علمی را می‌توان به معنای استقلال علمی از سایر تمدن‌ها و تبدیل یک کشور (یا مرکز) به عنوان یکی از قطب‌های تولید علم جهان دانست (برزگر و همکاران، ۱۴۰۰)؛ همچنین در تعریف دیگر منظور از مرجعیت علمی قرار گرفتن در تراز اول کشورهای (مراکز) مستقل و پیش‌تاز در علم، فناوری و نوآوری، اشتهار در یک یا چند حوزه علمی مرجعیت‌ساز به عنوان مرجع علم با توسعه مرزهای دانش، رفع نیازهای اساسی و حقیقی جامعه، مورد رجوع قرار گرفتن دانشمندان جهان و تولید آثار علمی مرجع است (مهدی نژاد نوری و همکاران، ۱۳۹۹).

ریشه گسترش اهمیت و بسط ضرورت مرجعیت علمی دانشگاه‌ها را در سیر تطور آموزش عالی و دانشگاه‌ها نیز باید جست‌وجو کرد؛ آموزش عالی از زمان تأسیس نخستین دانشگاه‌ها دستخوش سه انقلاب بوده است؛ نخستین انقلاب زمانی آغاز شد که مأموریت دانشگاه‌ها از تدریس به تولید تحقیقات و پژوهش‌ها در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم گسترش یافت و آنچه را که به عنوان مدل آموزش هومبولتی-دانشگاه نسل دوم- شناخته می‌شود ایجاد کرد؛ انقلاب دوم زمانی رخ داد که مأموریت دانشگاه‌ها یک‌بار دیگر گسترش یافت تا توسعه اقتصادی را در اواخر قرن بیستم دربرگیرد، که منجر به ظهور دانشگاه نسل سوم شد که معمولاً دانشگاه کارآفرین نامیده می‌شود؛ اما دانشگاه نسل چهارم در واکنش به تنش‌های محیطی که مشخصه بارز عصر کنونی ماست، پدیدار می‌شود؛ درحالی که دانشگاه نسل سوم مبتنی بر پارادایم کارآفرینی برای رشد اقتصادی بود و الگویی که ریشه در سیستم‌های نوآوری منطقه‌ای مبتنی بر دانش و مدل‌های اقتصادی خطی دارد را دنبال می‌کرد، دانشگاه نسل چهارم با ورود فزاینده در گفتمان‌های عمومی و دانشگاهی پارادایم اقتصاد دایره‌ای همراه است. در این پارادایم جدید برای رشد، دانشگاه‌ها به عنوان نقش‌آفرین اصلی در نظر گرفته می‌شوند که قادر به ایجاد تحول اجتماعی هستند. این جایگاه به آن‌ها امکان می‌دهد

رهبران آینده را آماده کنند، دانشی را تولید کنند که زیربنای رشد اقتصادی پایدار و صنایع پایدار است، خود را به سازمان‌های پایدار تبدیل کنند و به‌طور قابل توجهی پایداری را به‌عنوان یک ارزش در سیستم‌های حاکمیت منطقه‌ای جانمایی کنند؛ به‌این ترتیب آن‌ها می‌توانند ابزار کلیدی رهبری و تحول فکری اجتماعی باشند. دانشگاه نسل چهارم این ایده را دربردارد که اولاً مأموریت آن ترکیبی از آموزش و پژوهش است و ثانیاً بازیگر کلیدی در فرآیند ایجاد توسعه پایدار با ذینفعان مستقر در داخل و خارج از مرزهای سازمانی است. از آنجایی که دانشگاه نسل چهارم به‌عنوان بازیگر مرجع در جامعه است، بسته به نوع جامعه هدف، روش‌هایی که در مأموریت‌های خود ارائه می‌دهد نیز متفاوت خواهد بود (ازتل^۱، ۲۰۱۹).

فلذا مبتنی بر این دسته‌بندی، مفهوم مرجعیت علمی تعریف شده در اهداف راهبردی دانشگاه امام صادق (ع) را می‌توان در چارچوب تعاریف دانشگاه نسل چهارم جست‌وجو کرد که مبتنی بر نوع جامعه ایرانی-اسلامی در کشور، در چشم‌انداز این دانشگاه با عنوان «دانشگاه اسلامی مرجع» تعریف شده است.

ج- پیشینه پژوهش

پیشینه پژوهش حاضر را می‌توان با بررسی سه دسته از پژوهش‌ها در حوزه دانشگاه اسلامی، مرجعیت علمی و عوامل کلیدی موفقیت مورد بررسی قرار داد. در سال‌های اخیر پژوهش‌های متعددی در رابطه با دانشگاه اسلامی در سطح کشور انجام شده است که ابعاد دانشگاه اسلامی را در حوزه‌های مختلف بررسی کرده‌اند؛ از جمله قنبری و منافی (۱۳۹۵) در پژوهشی به تبیین راهبردهای تحقق دانشگاه اسلامی از دیدگاه امام خمینی (ره)؛ شاکری و همکاران (۱۳۹۷) به ارائه مدلی برای تبیین دانشگاه اسلامی در دیدگاه مقام معظم رهبری؛ تجلی و عزتی (۱۳۹۵) به شناسایی مؤلفه‌های تصویر سازمانی دانشگاه اسلامی از منظر رهنمودهای اسلامی؛ ترک‌زاده و هاشمی اردکانی (۱۳۹۹) به توسعه و اعتباریابی چارچوبی بومی برای توسعه دانشگاه اسلامی و جعفرزاده و همکاران (۱۳۹۹) به شناسایی و ارزیابی کارکردهای اصلی دانشگاه اسلامی پرداخته‌اند.

همچنین پژوهش‌هایی نیز در سال‌های اخیر به مقوله مرجعیت علمی در سطوح مختلف پرداخته‌اند که در جدول ۱ به کلیت یافته‌های برخی از این‌ها اشاره شده است:

جدول ۱: پژوهش‌های با محوریت مرجعیت علمی

نویسندگان	یافته‌ها
تابان و همکاران (۱۳۹۵)	این پژوهش با هدف شناسایی مؤلفه‌های مرجعیت علمی در آموزش عالی ایران به روش داده بنیاد انجام شده است که مبتنی بر نتایج آن مرجعیت عملی به‌عنوان پدیده محوری شامل اخلاق‌گرایی، سلامت روحی و روانی، مهارت، نگرش، انگیزش درونی و خلاقیت فردی است و برای ایجاد آن بایستی عوامل علی اثرگذار (عوامل انگیزاننده) بر مرجعیت علمی شامل نظام انگیزش و پاداش، شایسته‌سالاری و فضای آزاداندیشی را مورد توجه قرار داد.
طهماسبی بلوک آباد و همکاران (۱۳۹۷)	این پژوهش با هدف اولویت‌بندی راهبردهای نیل به مرجعیت علمی ایران اسلامی با روش پژوهش ترکیبی شامل داده بنیاد و تحلیل اهمیت عملکرد انجام شده است که بر اساس آن ۱۴ راهبرد اساسی شناسایی شده در چهار دسته کلی قرار گرفتند.
کوشازاده و همکاران (۱۳۹۸)	هدف این پژوهش، شناسایی، طبقه‌بندی و اولویت‌گذاری عوامل مؤثر بر مرجعیت علمی دانشگاه (مورد مطالعه: دانشگاه بین‌المللی امام رضا علیه‌السلام) در راستای ارتقای کیفیت آموزش عالی و قدرت نرم کشور بود که در نهایت تربیت و توانمندسازی سرمایه انسانی خودباور و کارآفرین در رتبه اول اهمیت، وجود شبکه علمی هم‌افزای ملی و فراملی در اولویت دوم و هرم مناسب اعضاء هیئت علمی با جذب نیروهای کیفی تخصصی در رتبه سوم اهمیت در مجموعه عوامل مؤثر بر مرجعیت علمی دانشگاه قرار گرفت.
سعدآبادی و همکاران (۱۳۹۹)	این پژوهش با هدف تبیین و بازشناسی مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده مفهوم مرجعیت علمی، به‌گونه‌ای که شبکه معنایی مرجعیت علمی را در ذهن اعضای یک نهاد علمی به‌طور خاص و آحاد جامعه به‌صورت عام شکل دهد انجام شده است و ۴۰ مؤلفه مستخرج از داده‌های مربوطه در قالب ۵ بعد ناظر بر مفهوم «مرجعیت علمی» شناسایی شدند که ۵ دسته اصلی عبارت بودند از: مؤلفه‌های فرهنگی، مؤلفه‌های علمی، مؤلفه‌های بین‌المللی، مؤلفه‌های مدیریتی، مؤلفه‌های اجتماعی.
برزگر و همکاران (۱۴۰۰)	هدف این پژوهش معماری نفع ج.ا.ا. به‌منظور دستیابی به مرجعیت علمی در افق ۱۴۴۰ بوده است؛ که در نهایت با توجه به چارچوب معماری منتخب، ابعاد معماری، مؤلفه‌ها، مفاهیم و گویه‌های مربوط، معماری ج.ا.ا. به‌منظور دستیابی به مرجعیت علمی در افق ۱۴۴۰ در ۲۴ سلول توصیف شد. براساس نتایج تحقیق، اقتدار مهم‌ترین وجه در تصویر مرجعیت علمی ج.ا.ا. در افق ۱۴۴۰ است که بایستی به‌عنوان نقطه کانونی تمامی اهداف کلان، اقدامات ملی، تدابیر، سیاست‌ها و راهبردهای کشور قرار گیرد.

در مبحث عوامل کلیدی موفقیت نیز پژوهش‌های گسترده‌ای در حوزه‌ها و سازمان‌های مختلف اعم از انرژی (زامان^۱ و همکاران، ۲۰۲۲)، بهداشت و سلامت (امسوسا^۲ و همکاران، ۲۰۲۲)، فناوری اطلاعات و ارتباطات (آدیویراتاما^۳ و همکاران، ۲۰۲۲)، مدیریت دانش (اجلی و جدیدی، ۱۴۰۰)، گردشگری (فلاح تفتی و همکاران، ۱۳۹۹) و غیره در سطح بین‌المللی و ملی انجام شده است؛ اما برای نگارش این پژوهش، به تحقیقاتی که به عوامل کلیدی موفقیت حوزه آموزش عالی و دانشگاه‌ها پرداخته‌اند باید به صورت ویژه توجه کرد که در جدول شماره ۲ به بخشی از آن‌ها اشاره می‌شود:

جدول ۲: پژوهش‌های با محوریت عوامل کلیدی دانشگاه و آموزش عالی

نویسندگان	یافته‌ها
رجبی و سلطانی (۱۳۹۸)	این پژوهش با هدف ارائه مدل و اولویت‌بندی عوامل کلیدی موفقیت یادگیری الکترونیک در دانشگاه انجام شده است. در ادامه این پژوهش ۱۷ عامل بر اساس تکنیک تحلیل عاملی اکتشافی در ۵ دسته کلی «کیفیت سیستم، شایستگی اساتید و دستیاران آموزشی، اثربخشی محتوا، تعامل اساتید و دانشجویان، و شایستگی دانشجویان» قرار گرفتند و نتایج اولویت‌بندی عوامل کلیدی موفقیت یادگیری الکترونیک که بر اساس تکنیک فرایند تحلیل سلسله مراتبی گروهی به دست آمد، نشان داد که کیفیت برنامه سیستم یادگیری الکترونیک، کیفیت محتوای ارائه شده، کاربر پسند بودن سیستم یادگیری الکترونیک و سواد اطلاعاتی استاد، مهم‌ترین عوامل موفقیت یادگیری الکترونیک بودند.
باقرصاد و همکاران (۱۳۹۱)	این تحقیق با رویکرد توصیفی-پیمایشی و با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی به دنبال پاسخ به این سؤال بود که عوامل کلیدی اثرگذار بر موفقیت آموزش الکترونیکی کارآفرینی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران کدام‌اند؟ نتایج تحقیق نشان داد که به‌طور کلی چهار دسته از عوامل وجود دارند که موفقیت آموزش الکترونیکی در زمینه کارآفرینی را تعیین می‌کنند که شامل مدیریت آموزش، رهبری فنی، محتوای دروس و ویژگی‌های دانشجو می‌شوند.
عباسی (۱۳۹۸)	هدف اصلی این پژوهش بررسی، شناسایی و رتبه‌بندی مهم‌ترین عوامل کلیدی موفقیت در دوره آموزش الکترونیکی زبان فارسی در دانشگاه‌های جامعه‌المصطفی و دانشگاه بین‌المللی امام خمینی قزوین است. یافته‌های پژوهش نشان داد که عامل محتوایی دارای اولویت اول، عامل فناوری دارای اولویت دوم،

1. Zaman
2. Msusa
3. Adywiratama

۴۸۶ ♦ ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی...

نویسندگان	یافته‌ها
	عامل دانشجو اولویت سوم و پس از آن عامل سازمانی و در نهایت عامل عمومی دارای اولویت پنجم می‌باشد.
خدایی و عباسیان (۱۳۸۹)	در این پژوهش عوامل کلیدی موفقیت در پیاده‌سازی مدیریت دانش در دانشگاه‌ها شناسایی شدند، سپس برای هر یک از این عوامل شاخص‌هایی تعریف شدند؛ در نهایت ۷ بعد اصلی شامل توسعه منابع انسانی، فرهنگ مشارکتی، مشارکت افراد، راهبرد دانایی محور، زیرساخت‌های سیستم‌های اطلاعاتی، ارزیابی و انتقال دانش و الگوسازی به‌عنوان عوامل کلیدی اصلی اولویت‌بندی شدند.
جعفری هفتخوانی و پهلوان سیدآقا، ۱۳۹۸	در این پژوهش عوامل کلیدی برای نیل به چشم‌انداز دانشگاه‌های غیردولتی شناسایی شدند که نتایج مربوطه عبارت بودند از: نهادینه‌سازی چشم‌انداز مصوب در دانشگاه، توجه به عوامل محیطی متناسب با چشم‌انداز، برنامه‌ریزی و اجرای راهبردی متناسب با چشم‌انداز، تقویت فرهنگ سازمانی دانشگاه در میان اعضای هیئت علمی و دانشجویان، انطباق اهداف و انگیزه‌های ذی‌نفعان دانشگاه با هم و با چشم‌انداز، سبک مدیریت و رهبری در تناسب با فرهنگ و چشم‌انداز، مدیریت برند و تصویر دانشگاه، تهیه منابع لازم و تخصیص آن در تناسب با چشم‌انداز و مدیریت سرمایه انسانی متناسب با آن.

با توجه به اینکه موضوع پژوهش حاضر ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی در دانشگاه اسلامی با محوریت دانشگاه امام صادق (ع) است، سعی شد تا همه پژوهش‌هایی که با محوریت دانشگاه اسلامی، مرجعیت علمی و عوامل کلیدی موفقیت آموزش عالی و دانشگاه انجام شده است با رویکردی جامع مورد بررسی قرار گیرند که پس از بررسی ادبیات موضوع و پیشینه پژوهش‌های مربوطه، پژوهشی که بتواند به پوشش ابعاد موضوع پژوهش حاضر و سؤالات آن پردازد شناسایی نشد؛ از این رو وجه تمایز این پژوهش با سایر پژوهش‌های مربوطه آن است که اولاً به شناسایی عوامل کلیدی موفقیت دانشگاه اسلامی می‌پردازد و پس از آن الگویی منسجم و خبرگانی برای تحقق اثربخش این عوامل در راستای مرجعیت علمی در دانشگاه اسلامی با محوریت دانشگاه امام صادق (ع) ارائه می‌دهد تا بتواند راهبری چشم‌انداز این دانشگاه را در راستای اداره قدرتمند مرجعیت علمی آن فراهم نماید.

روش و ابزار پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها کیفی می‌باشد؛ این پژوهش از سه گام اصلی تشکیل شده است: گردآوری داده‌ها برای پاسخ به پرسش‌ها، تحلیل داده‌ها برای پاسخ به آن پرسش‌ها و ارائه پاسخی به آن پرسش‌ها؛ بنابراین می‌توان این پژوهش را فعالیتی نظام‌مند و سازمان‌یافته برای بررسی مسئله‌ای خاص که مستلزم راه‌حلی است، تعریف کرد (دانایی فر و امامی، ۱۳۸۶، ص ۱۱).

در گام اول برای گردآوری داده‌های مورد نیاز برای شناسایی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق دانشگاه اسلامی، داده‌های مورد نیاز از سه منبع استخراج شدند:

۱. بررسی بیانات و پیام‌های مقام معظم رهبری با محوریت کلید واژه

«دانشگاه»، برای شناسایی عوامل کلیدی موفقیت دانشگاه اسلامی از نگاه

ایشان؛

۲. بررسی منابع کتابخانه‌ای و پژوهش‌های مرتبط؛

۳. مصاحبه با ۱۱ نفر از خبرگان مرتبط با حوزه دانشگاه اسلامی؛

با توجه به اینکه پژوهش حاضر به لحاظ ماهیت، پژوهشی کیفی و با رویکرد استقرایی است، در مرحله بعد برای تحلیل داده‌های پژوهش از روش تحلیل مضمون برای شناسایی و استخراج عوامل کلیدی موفقیت و از مدل‌سازی ساختاری تفسیری^۱ برای ساختار بندی این عوامل در راستای شناسایی الگوی مطلوب عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی در دانشگاه امام صادق (ع) استفاده شد.

الف- تحلیل مضمون

تحلیل مضمون، روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده‌های کیفی است که کاربرد گسترده‌ای دارد. در روش تحلیل مضمون اطلاعات بر اساس موضوع در دسته‌های معنادار طبقه‌بندی می‌شوند تا بتوان آن‌ها را خلاصه و تحلیل کرد. این روش برای کار در پارادایم پژوهش مشارکتی، برجسته‌سازی شباهت‌ها و تفاوت‌ها در مجموعه داده‌ها و برای تحلیل‌های روانی و اجتماعی مناسب و مطلوب است (خنیفر و مسلمی، ۱۳۹۶، ص ۴۹-۵۲).

شکل و محصول تحلیل مضمون ممکن است متفاوت باشد؛ از این رو مهم است که سؤالات تحقیق، قبل، بعد و هنگام تحلیل مضمون مورد توجه و بررسی قرار گیرد (نجانان

طوسی و همکاران، ۱۳۹۶). فرایند کلی این پژوهش را می‌توان به مراحل کلی زیر تقسیم کرد:

- ۱- جمع‌آوری و یافتن گزاره‌های مرتبط با موضوع؛
- ۲- کاهش متون با انتخاب جملات مرتبط بین متون جمع‌آوری شده؛
- ۳- یافتن و شناسه‌گذاری (برچسب زنی) مضامین اولیه جملات و عبارات منتخب؛
- ۴- ترکیب مضامین اولیه برای رسیدن به مفاهیم فراگیرتر؛ که این کار در پژوهش حاضر در چند سطح صورت پذیرفت.

ب- مدل‌سازی ساختاری تفسیری (ISM)

مدل‌سازی ساختاری تفسیری افراد و گروه‌ها را قادر می‌سازد که روابط پیچیده بین تعداد زیادی از عناصر را در یک موقعیت پیچیده ترسیم کنند و مدل‌های ذهنی مبهم و ضعیف را به مدل‌های شفاف و خوب تعریف شده تبدیل کرده و به عنوان ابزاری برای نظم بخشیدن و جهت دادن به پیچیدگی روابط بین متغیرها عمل می‌کند. در این روش با تحلیل تأثیر یک عنصر بر دیگر عناصر، ترتیب و جهت روابط پیچیده میان عناصر یک سیستم بررسی و بدین وسیله بر پیچیدگی بین عناصر غلبه می‌شود (آذر و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۲۵۸). این روش قابلیت آن را دارد که ارتباط یا وابستگی‌هایی را که متغیرهای کیفی در یک مسئله دارند را کشف و ساختاردهی کند (آتری و همکاران، ۲۰۱۱).

به منظور پیاده‌سازی تکنیک ISM و ایجاد مدل ساختاری تفسیری از طریق تعیین روابط و سطوح عناصر در یک نظام، اجرای مراحل زیر ضروری است (آذر و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۲۵۹-۲۶۲):

۱. شناسایی متغیرهای مرتبط با مسئله
۲. تشکیل ماتریس خودتعاملی ساختاری^۲: در این مرحله متغیرهای مسئله به صورت دو به دو و زوجی با هم بررسی می‌شوند و پاسخ‌دهنده با استفاده از نمادهای V (تأثیر I بر تحقق متغیر J)، A (تأثیر J به تحقق متغیر I)، X (متغیر I و J هر دو به تحقق هم کمک می‌کنند) و O (متغیر I و J با هم ارتباط ندارند) نظر خود را در قبال رابطه متغیرها بیان می‌کند.

1. Attri
2. Structural Self-Interaction Matrix (SSIM)

۳. ایجاد ماتریس دسترسی اولیه^۱: این ماتریس از طریق تبدیل نمادهای ماتریس SSIM به اعداد صفر و یک ایجاد می‌شود.
۴. ایجاد ماتریس دسترسی نهایی: این ماتریس با وارد نمودن خاصیت انتقال‌پذیری و تعدی در ماتریس‌ها ایجاد می‌شود تا روابط دقیق بین ماتریس‌ها را مشخص نماید.
۵. بخش بندی سطح: در این مرحله با استفاده از ماتریس دسترسی نهایی، مجموعه خروجی (سطر) و ورودی (ستون) برای هر متغیر بدست می‌آید و پس از آن اشتراک این مجموعه‌ها برای هر یک از متغیرها تعیین می‌شود و از این طریق مجموعه مشترک برای هر متغیر بدست می‌آید، که متغیرهایی که مجموعه خروجی و مشترک آن‌ها کاملاً مشابه باشد، در بالاترین سطح از سلسله‌مراتب مدل ساختاری تفسیری قرار می‌گیرد.
۶. رسم مدل ساختاری تفسیری: بر اساس سطح هر متغیر، نموداری بر اساس اولویت به‌دست‌آمده ترسیم شده و روابط بین متغیرهای هر سطح در آن مشخص می‌شود.
۷. تجزیه و تحلیل قدرت نفوذ و میزان وابستگی (نمودار MICMAC): در این مرحله متغیرها بر اساس میزان نفوذ و وابستگی در چهار گروه متغیرهای خودمختار (ناحیه ۱)، متغیرهای وابسته (ناحیه ۲)، متغیرهای پیوندی (ناحیه ۳) و متغیرهای مستقل (ناحیه ۴) دسته‌بندی می‌شوند.

ج- جامعه و نمونه پژوهش

در بخش تحلیل مضمون پژوهش حاضر با بررسی بیانات و پیام‌های مقام معظم رهبری با محوریت کلیدواژه «دانشگاه»، منابع کتابخانه‌ای و مصاحبه با ۱۱ نفر از خبرگان ۲۳۱ مضمون اولیه از متون و مصاحبه‌ها ناظر به عوامل کلیدی موفقیت در تحقق دانشگاه اسلامی شناسایی شدند.

در بخش مدل‌سازی ساختاری تفسیری نیز پرسش‌نامه طراحی شده به صورت هدفمند در اختیار ۲۵ نفر از خبرگان اعم از اعضای هیئت علمی، مدیران و دانشجویان دکتری با تخصص در حوزه آموزش عالی و حوزه مدیریت راهبردی در دانشگاه امام صادق (ع) قرار داده شد.

۴۹۰ ♦ ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی...

علت انتخاب این افراد آن بود که نگرش و نظر آن‌ها، به واسطه فعالیت‌هایشان در زمینه دانشگاه اسلامی می‌توانست رهنمودهای اثربخشی برای بهبود وضعیت حاضر در راستای مدل‌سازی الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی در دانشگاه امام صادق (ع) ایفا نماید. در عین حال برای انتخاب این افراد معیارهایی مورد نظر بود که برخی از این معیارها عبارتند از: داشتن فعالیت علمی و اجرایی در زمینه دانشگاه اسلامی اعم از تألیف کتاب، مقاله، تدریس، سخنرانی علمی، داشتن مدیریت در دانشگاه اسلامی، تجربه و پختگی لازم در عرصه آموزش و پژوهش علوم انسانی (حداقل ۵ سال تجربه) و غیره. در نهایت از میان ۲۵ پرسش‌نامه توزیع شده ۱۳ پرسش‌نامه تکمیل و جمع‌آوری گردید.

یافته‌های تحقیق

پس از جست‌وجو و گردآوری داده‌ها از بیانات و پیام‌های مقام معظم رهبری با محوریت کلیدواژه «دانشگاه»، بررسی منابع کتابخانه‌ای و ادبیات موضوع یادشده، و مصاحبه با خبرگان، شناسایی مضامین اولیه و شناسه‌گذاری آن‌ها در راستای شناسایی عوامل کلیدی موفقیت دانشگاه اسلامی انجام شد و در این مرحله ۲۳۱ مضمون اولیه استخراج شدند.

با عنایت به سؤال پژوهش، مضامین اولیه در قالب مضامین پایه دسته‌بندی شدند و پس از رفت و برگشت‌های فراوان و اعتبارسنجی مضامین مربوطه از طریق تأیید جدول مضامین با ۴ نفر از مصاحبه‌شوندگان، مضامین پایه در ۱۳ مضمون سازمان‌دهنده (مؤلفه‌های مورد بررسی به‌عنوان عوامل کلیدی در این پژوهش) و ۳ مضمون فراگیر شامل درون‌مایه دانشگاه اسلامی (عوامل کلیدی درونی)، برون‌مایه دانشگاه اسلامی (عوامل کلیدی بیرونی) و سازمان و اداره دانشگاه (عوامل کلیدی راهبردی) دسته‌بندی شدند.

دسته‌بندی مضامین استخراج شده از منابع بیان شده در قالب جدول ۳ ارائه شده‌اند:

جدول ۳: تحلیل مضمون عوامل کلیدی موفقیت دانشگاه اسلامی

مضمون ن فراگیر	ردیف	مضمون سازمان‌دهنده	مضامین پایه
درون‌مایه دانشگاه اسلامی	C1	نظام تربیتی اسلامی و منسجم	وجود نظام معنایی و محتوایی منسجم تربیت دینی اسلامی و انقلابی آشنا ساختن افراد با مبانی اسلامی و انقلابی تقویت تهذیب نفس و بنیان‌های اخلاقی در دانشجویان و دانشگاهیان پرورش گرایش‌ها و روحیه انقلابی جوانان

مضامین پایه	مضمون سازمان دهنده	ردیف	مضمون فراگیر
<p>افزایش انگیزه‌های ایمانی و رعایت‌های عملی و رفتاری برنامه‌ریزی اقتضایی با در نظر گرفتن تفاوت‌های شخصی و شخصیتی دانشجویان</p> <p>توجه و تقویت ابعاد مختلف علمی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی در نظام تربیتی</p> <p>بالا بردن توانایی‌های ارزشی و اجتماعی دانشجویان در کنار توانایی علمی</p> <p>هدایت دانشجویان از آغاز ورود تا پس از دانش‌آموختگی</p> <p>ایجاد زیرساخت‌های توسعه استعداد‌های فردی</p> <p>تلاش برای شکوفا شدن استعداد علمی و فکری افراد</p> <p>تناسب نظام ارتقای اساتید با حوزه تربیت و فرهنگ</p>			
<p>انقلابی و اسلامی بودن محیط دانشگاه</p> <p>وجود و حفظ رفتار اسلامی در دانشگاه</p> <p>وجود ایمان، انگیزه، شور مقدس و حفظ رفتار اسلامی در سطح دانشگاه</p> <p>تضارب افکار با سعه‌ی صدر</p> <p>محیطی برای رشد انسان طراز اسلام</p> <p>وجود نشانه‌های دینی در دانشگاه</p> <p>ضرورت انجام کار سیاسی با سلامت نفس</p> <p>بیان و اذعان به ضرورت اسلامی شدن دانشگاه در فضای دانشگاهی و خجالت نکشیدن از آن</p> <p>تقویت نهادها و تشکیلات دانشجویی و دانشگاهی اسلامی</p> <p>تعامل حسنه بین گروه‌های دانشجویی، با سلیقه‌های مختلف</p> <p>حفظ شخصیت و کرامت کادر علمی، اجرایی و دانشجویان</p> <p>گسترش امکانات و زیرساخت‌های رفاهی و تفریحی برای دانشجویان و اساتید</p> <p>افزایش تسهیلات برای تأهل دانشجویان</p> <p>محیط علمی متکی به خود، مبتکر، نوآور و ایده‌پرداز</p>	<p>محیط مناسب</p>	<p>C2</p>	
<p>بهره‌مندی از دانش اساتید با تفکرات مختلف</p> <p>دانش‌افزایی اساتید با محتوای به‌روز و جدید</p>	<p>نظام آموزشی پیش‌برنده</p>	<p>C3</p>	

۴۹۲ ♦ ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی...

مضامین پایه	مضمون سازمان‌دهنده	ردیف	مضمون فراگیر
<p>به‌کارگیری اساتید و سرفصل‌های آموزشی متناسب با چشم‌اندازهای دانشگاه گسترش اختیارات و بسط ید اساتید در امر تدریس سیستم هدایت تحصیلی مناسب استفاده و بهره‌برداری از منابع آموزشی به‌روز در دانشگاه اسلامی کردن محتوای آموزشی و زدودن آثار سوء فرهنگ وارداتی توجه ویژه به آموزش علوم اسلامی در راستای متخصص شدن دانشجویان برای تلفیق علوم آکادمیک با علوم اسلامی نوآوری در شیوه‌های آموزش و یادگیری بالا بردن سطح آموزش زبان‌های خارجی وجود تنوع در رشته‌ها با وحدت هدف</p>			
<p>اسلامی کردن محتوا و درون‌مایه علوم گسترش توجه به رویکرد تلفیقی در حوزه پژوهش تلفیق مؤثر علوم اسلامی و علوم آکادمیک گسترش زیرساخت‌های پژوهشی گسترش زیرساخت‌های فناورانه و استفاده مؤثر از فناوری اطلاعات تلاش برای تربیت اساتید متخصص برای تحول علوم گسترش مراکز پژوهشی و تحقیقاتی در دانشگاه تلاش جهت تقویت سطح تألیفات دانشگاه حرکت پایان‌نامه‌ها به سمت اهداف و نیازهای جامعه اسلامی جهت دادن به علم با اخلاق و ایمان و معنویت توجه به ارزش حقیقی علم</p>	تولید علم	C4	
<p>وجود روحیه و فرهنگ اسلامی در دانشگاه فرهنگ سازمانی متناسب با چشم‌انداز و اهداف دانشگاه وجود روحیه بیزاری از وابستگی همدلی و همراهی، حس اعتماد بین افراد، عدم سیاسی کاری و ... در راستای هم‌افزایی بین بخش‌ها و برنامه‌های دانشگاه گسترش فرهنگ ارتباطی صمیمانه و تسهیلگر میان کادر دانشگاهی و دانشجویان</p>	فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی	C5	

مضمون	ردیف	مضمون سازمان‌دهنده	مضامین پایه
			<p>روحیه کار تیمی و جمعی در دانشگاه وجود فضای ایده‌آل‌گرایی همزمان با واقع‌گرایی فرهنگ علمی متناسب با دانشگاه اسلامی لرزم تعلق و تعهد دانشجویان و اساتید به دانشگاه و آرمان دانشگاه اسلامی وجود فرهنگ مجاهدت و تلاش جهت تحقق اهداف دانشگاه و انقلاب محفوظ نگاه داشتن احترام استاد در محیط دانشجویی و دانشگاهی ممانعت از گسترش فرهنگ عافیت‌طلبی و رفاه‌طلبی در میان اساتید و دانشجویان احساس تکلیف اساتید و دانشجویان نسبت به حرکت انقلابی و اسلامی گسترش فرهنگ کارآفرینی</p>
	C6	تعاملات فرادانشگاهی صحیح	<p>تحکیم و تعمیق ارتباط حوزه با دانشگاه و تقویت ارتباط علمی دینی با دانشگاهیان گسترش نگاه فراملی در دانشگاه تعامل فزاینده با دانشگاه‌های داخلی و بین‌المللی تشویق به اشاعه دستاوردهای علمی اساتید و دانشجویان در مراجع علمی لرزم فعالیت بیرونی اعضای هیئت علمی برای شناخت مسائل اصلی جامعه ارتباط دانشگاه با صنعت توجه به تجاری‌سازی محصولات دانشگاه وجود نظام ارتباط دانشگاه با دانش‌آموختگان و برنامه‌ریزی برای دانش‌آموختگان</p>
	C7	توجه به حل مسائل جامعه	<p>توجه به مسائل نظام و انقلاب اسلامی در دانشگاه توجه به ابعاد تمدنی جامعه اسلامی در نظر گرفتن مسائل جامعه به‌عنوان مسائل دانشگاه منعطف و پاسخگو بودن دانشگاه در قبال مطالبات جامعه توجه به مسئولیت‌های اجتماعی دانشگاه</p>

۴۹۴ ♦ ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی...

مضمون سازمان ده نده	ردیف	مضمون ن فراگیر	مضامین پایه
مدیریت تصویر هدفمند از دانشگاه	C8		<p>ارائه تصویر مناسب از دانشگاه و برندینگ آن وجود شخصیت خاص و هویت مستقل برای دانشگاه وجود جایگاه قوی اجتماعی ایجاد ذهنیت های هم راستا نسبت به اهداف سازمان در بین اعضا و ذینفعان آگاه کردن افراد داخلی و بیرونی نسبت به اهداف و چشم انداز دانشگاه ایجاد نمادها و فضا سازی متناسب با اهداف دانشگاه وجود رسانه قدرتمند برای دانشگاه در راستای اشاعه دستاوردها</p>
رهبری و مدیریت دانشگاهی مؤثر	C9	سازمان و اداره دانشگاه	<p>اصالت قائل شدن برای اسلام و رعایت موازین اسلامی توسط مدیریت دانشگاه نگاه کل نگرانه به مسئله اسلامی شدن دانشگاه خلوص نیت در تحقق اهداف دانشگاه در مسیر اسلام توجه به شاخص های فرهنگی در اداره دانشگاه به جای صرف شاخص های اداری ایجاد هویت جمعی در میان اعضای دانشگاه و ممانعت از توجه به هویت فردی صرف به کارگیری برنامه های ابتکاری و ضربتی در اداره دانشگاه کنترل و بهبود عوامل محیطی توسعه سیستم ها و مکانیزم ها برای همکاری مؤثر گروه ها در داخل و خارج از دانشگاه مسئولیت پذیری نسبت به خروجی های دانشگاه و کیفیت آن ها ایجاد مسئولیت پذیری در اعضای هیئت علمی مشارکت دادن اساتید و دانشجویان در تصمیم گیری های دانشگاه وجود فضای باز برای ارائه انتقاد و پیشنهاد نسبت به اداره و مدیریت دانشگاه استفاده از ظرفیت های دانشجویی در تحقق اهداف تعیین و تمرکز بر اهداف بالادستی گسترش تفکر آزاد در دانشگاه گسترش و بسط تفکر سیستمی آمادگی برای تغییر و ریسک پذیری بالا</p>

مضمین پایه	مضمون سازمان‌دهنده	ردیف	مضمون فراگیر
<p>فعالیت‌های منظم، هوشمندانه، همراه با حکمت و کاردانی و به دور از جنجال‌های بیهوده و تعارض‌های بدفرجام در اداره دانشگاه</p> <p>جهت‌دهی دانشگاه به سوی خودباوری، ابتکار، استقلال، پابندی به ارزش‌های اسلامی، جهاد علمی، آزادی از اسارت و تبعیت و حفظ این جهت‌گیری</p>			
<p>تعریف دقیق حوزه فعالیت در جامعه دانشگاه</p> <p>توجه به پیاده‌سازی اسناد راهبردی کشور در حوزه دانشگاه اسلامی</p> <p>درونی‌سازی چشم‌انداز و راهبردهای دانشگاه اسلامی در سازمان</p> <p>تلاش جهت هم‌راستا شدن تلقی‌ها و تعاریف از تعریف مأموریت دانشگاه و دانشگاه اسلامی</p> <p>پابندی یکپارچه افراد به تحقق مأموریت دانشگاه</p> <p>ایجاد تعهد در سطوح بالای سازمان نسبت به راهبردها</p> <p>تذکر و یادآوری مستمر نسبت به اهداف و راهبردهای دانشگاه</p> <p>تصویب و ایجاد قوانین و آیین‌نامه‌ها متناسب با اهداف و چشم‌انداز دانشگاه</p> <p>حرکت همسوی عوامل و اجزای مختلف دانشگاه متناسب با چشم‌انداز</p> <p>یکپارچگی و مکمل بودن برنامه‌های بخش‌های مختلف اعم از دانشکده‌ها و گروه‌ها با یکدیگر در راستای تحقق مرجعیت علمی</p> <p>تبدیل اهداف کلان و راهبردها به برنامه‌های عملیاتی و اقدامات اجرایی</p> <p>تخصیص صحیح منابع و امکانات</p> <p>اتصال بودجه و منابع مالی و انسانی به برنامه‌ها و اهداف</p> <p>اختصاص زمان و امکانات در جلسات سطوح عالی به راهبردها</p> <p>نظارت مستمر و پایش بر اجرای راهبردها</p> <p>گزارش از تحقق راهبردها به مدیران بالادستی</p> <p>تعهد مدیران خصوصاً مدیر عالی نسبت به راهبردهای دانشگاه</p> <p>التفات مدیران عالی به سیستم نظارت و پایش</p>	<p>برنامه‌ریزی راهبردی</p>	<p>C10</p>	

۴۹۶ ♦ ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی...

مضمون سازمان ده نده	ردیف	مضمون ن فراگیر	مضامین پایه
ایجاد سیستم های مدیریتی دقیق	C11		سیستم ارزیابی اثربخش برای پایش فعالیت کل دانشگاه سیستم پایش و ارزیابی برای پایش مستمر تحقق راهبردها شاخص سازی مناسب برای ارزیابی اساتید و دانشجویان سیستم مدیریت دانش پیوسته و اثربخش برای جمع آوری تجارب داخلی دانشگاه و سازمان های مشابه نظام برنامه ریزی راهبردی مناسب نظام صحیح بودجه ریزی عملیاتی نظام جذب و پذیرش مناسب نظام شناسایی و پرورش استعداد های خاص سیستم های اطلاعاتی یکپارچه نظام اولویت بندی جهت تحقق الزامات فوری در سازمان دانشگاه نظام جبران خدمات مناسب متناسب سازی آیین نامه ارتقای اساتید با توانایی های ارزشی و اجرایی در کنار توانایی های علمی
ساختار و فرآیندهای تسهیلگر	C12		اسلامی بودن روش ها و روابط در دانشگاه ایجاد فرآیندها و روش های درونی قوی مشخص کردن مختصات ساختار و قالب دانشگاه چابک بودن ساختار سازمانی بهره برداری بهینه از ظرفیت ها و منابع موجود تناسب قالب ساختاری با ظرفیت ها و منابع موجود ارائه تسهیلات مالی و گرنه به اساتید برای تحقق اهداف دانشگاه اسلامی بهبود و توسعه استانداردهای موجود در حوزه فعالیت دانشگاه پابندی به الزامات قانونی در عین حفظ چابکی سازمان ارتباطات مؤثر و آسان در سطوح مختلف دانشگاه وجود ساختارهایی برای هم افزایی اساتید و دانشجویان جهت حل مسائل نظام بهبود فرآیندهای آموزشی و کاری
سرمایه انسانی کارآمد	C13		وجود عناصر مؤمن و مسلمان و انقلابی در اداره دانشگاه مدیران آینده نگر، مسئله محور با افق دید و ادراک بالا جذب و تعدیل نیرو متناسب با اهداف دانشگاه اسلامی

مضمون سازمان ده نده	ردیف	مضمون ن فراگیر
مضامین پایه		
<p>بهره گیری از کارکنان مؤثر بالا بودن استعداد و دانش نیروی انسانی وجود تعمق و ژرف نگری با سرعت عمل در سرمایه انسانی دانشگاه</p> <p>وجود اعتماد به نفس بالا میان اعضا و کادر دانشگاه مسئله محور بودن کادر علمی و دانشجویان تخصص حرفه‌ای اساتید حداقل در یک موضوع خاص تخصص و تمرکز اعضای هیئت علمی در موضوعات تخصصی به روز در ضمن تخصص در علوم اسلامی پویایی در میان اعضای هیئت علمی و دانشجویان مسئولیت پذیری اعضای هیئت علمی</p>		

گام اول: تشکیل ماتریس خود تعاملی ساختاری (SSIM)

پس از تکمیل تحلیل مضمون، ۱۳ مضمون سازمان دهنده استخراج شده مبنای نظر سنجی از ۲۵ نفر از خبرگان برای ساخت الگوی مطلوب از عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت در دانشگاه اسلامی قرار گرفتند که در نهایت ۱۳ نفر از خبرگان با استفاده از نمادهای V (تأثیر ۱ بر تحقق متغیر Z)، A (تأثیر Z به تحقق متغیر i)، X (متغیر i و Z هر دو به تحقق هم کمک می کنند) و O (متغیر i و Z با هم ارتباط ندارند) نظرات خود را در قالب پرسش نامه توزیع شده بیان کردند. به منظور ادغام نظر خبرگان روش فراوانی^۱ مورد استفاده قرار گرفت که در آن نظر اکثریت (بیش از ۵۰٪ نظرات) مبنای نظر نهایی برای هر مؤلفه محاسبه شد.

در ادامه نتایج ماتریس خود تعاملی ساختاری تشکیل شده ارائه شده است:

جدول ۴: ماتریس خود تعاملی ساختاری تشکیل شده

متغیرها ی پژوهش	C 1	C 2	C 3	C 4	C 5	C 6	C 7	C 8	C 9	C 0	C 1	C 2	C 3
C1		X	A	A	A	V	V	O	V	V	X	X	
C2		X	A	A	A	V	V	O	V	V	X		

1. abundance

V	X	A	A	A	V	V	O	V	V				C3
X	A	A	A	A	X	X	V	X					C4
X	X	A	A	A	V	V	X						C5
A	A	O	A	A	A	A							C6
X	A	O	A	A	X								C7
A	A	A	A	A									C8
V	X	X	X										C9
V	V	V											C10
V	V												C11
A													C12
													C13

گام دوم: ایجاد ماتریس دستیابی اولیه

در مرحله بعد با تبدیل ماتریس SSIM به یک ماتریس دودویی^۱ (اعداد صفر و یک) ماتریس دستیابی اولیه بدست می‌آید. بدین ترتیب که تأثیر هر متغیر بر دیگری با عدد یک و عدم تأثیر با عدد صفر جابه‌جا می‌شود. در ادامه ماتریس دستیابی اولیه ارائه شده است:

جدول ۵: ماتریس دستیابی اولیه

C1 3	C1 2	C1 1	C1 0	C 9	C 8	C 7	C 6	C 5	C 4	C 3	C 2	C 1	متغیرها ی پژوهش
1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	C1
1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	C2
1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	C3
1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	C4
1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	C5
0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	C6
1	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	C7
0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	C8
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C9
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C10

1. Binary

1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	C11
0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C12
1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	C13

گام سوم: تشکیل ماتریس دستیابی نهایی

پس از استخراج ماتریس دسترسی اولیه در مرحله بعد برای بدست آمدن ماتریس دستیابی نهایی، باید سازگاری درونی آن با اعمال انتقال پذیری حاصل شود تا روابط ثانویه نیز مشخص شوند. بعد از کشف و اعمال این روابط ثانویه و بدست آمدن ماتریس دسترسی نهایی در جدول، قدرت نفوذ از طریق جمع متغیرهای تحت تأثیر آن (جمع هر سطر) و میزان وابستگی از جمع متغیرهای مؤثر بر آن (جمع هر ستون) بدست می آید. در ادامه ماتریس دسترسی نهایی ارائه شده است:

جدول ۶: ماتریس دستیابی نهایی

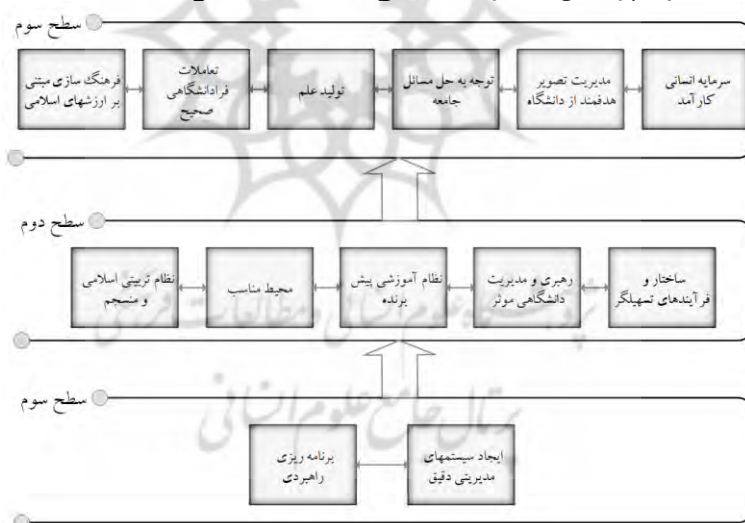
میزان نفوذ	C1 3	C1 2	C1 1	C1 0	C 9	C 8	C 7	C 6	C 5	C 4	C 3	C 2	C 1	متغیرها ی پژوه ش
11	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C1
11	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C2
11	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C3
7	1	1	0	0	0	1	1	1	1	۱	0	0	0	C4
11	1	1	0	0	1	1	1	1	۱	1	1	1	1	C5
7	1	1	0	0	0	1	1	۱	1	1	0	0	0	C6
7	1	1	0	0	0	1	۱	1	1	1	0	0	0	C7
6	1	0	0	0	0	۱	1	1	1	1	0	0	0	C8
13	1	1	1	1	۱	1	1	1	1	1	1	1	1	C9
13	1	1	1	۱	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C10
13	1	1	۱	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C11
13	1	۱	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C12
11	۱	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	C13
-	13	12	4	4	9	1 3	1 3	1 3	1 3	1 3	9	9	۹	میزان وابس تگی

گام چهارم: تعیین سطح متغیرها

در این گام با تشکیل مجموعه‌های خروجی و ورودی و در نهایت مجموعه مشترک برای هر مؤلفه، سطوح مدل مشخص می‌شود. در این مرحله مؤلفه‌هایی که مجموعه‌های خروجی و مشترک کاملاً یکسانی داشته باشند، در بالاترین سطح مدل ساختاری تفسیری قرار می‌گیرند. پس از تعیین این مؤلفه‌ها، سطر و ستون آن‌ها از جدول حذف می‌شوند و عملیات روی سایر مؤلفه‌ها تا جایی که مؤلفه‌های همه سطوح مشخص شوند، تکرار می‌شود. مبتنی بر محاسبات، مؤلفه‌های (C4, C5, C6, C7, C8, C13) در سطح ۱، مؤلفه‌های (C1, C2, C3, C9, C12) در سطح ۲ و مؤلفه‌های (C10, C11) در سطح ۳ قرار گرفتند.

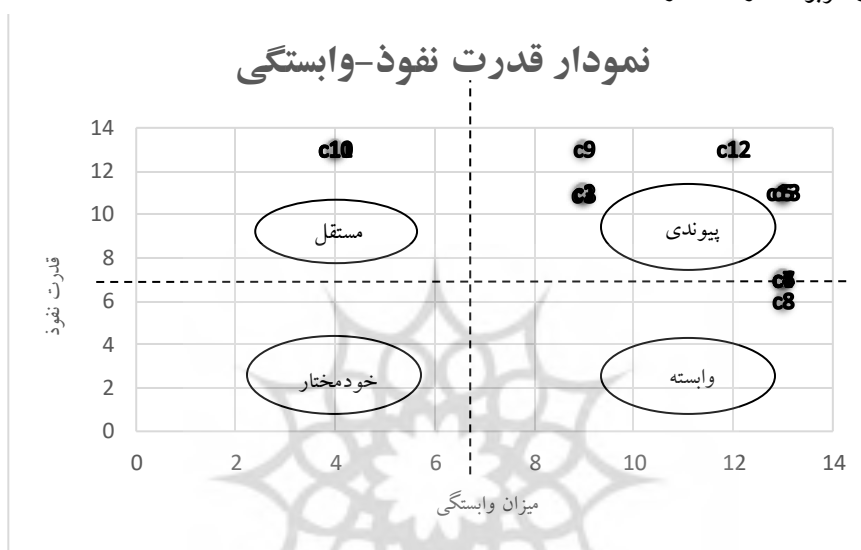
گام پنجم: ترسیم شبکه تعاملات

در این مرحله با توجه به سطوح تعیین شده مؤلفه‌ها در ISM و روابط آن‌ها ترسیم شبکه تعاملات انجام می‌شود که در آن سطح یک تأثیرپذیرترین سطح و سطح آخر به عنوان تأثیرگذارترین سطح در نظر گرفته می‌شود. مبتنی بر محاسبات انجام شده، الگوی نهایی ساختاری تفسیری پژوهش حاضر سه سطحی است که در شکل ۱ آمده است:

شکل ۱: سطح‌بندی عوامل کلیدی موفقیت در تحقق مرجعیت علمی دانشگاه اسلامی

گام ششم: تجزیه و تحلیل قدرت نفوذ و میزان وابستگی (نمودار MICMAC)
 در این بخش بر اساس قدرت نفوذ (تأثیر گذاری) و میزان وابستگی (تأثیر پذیری) هر مؤلفه، تحلیلی دقیق تر از اهمیت و جایگاه آن مؤلفه در قالب یک نمودار بیان می شود که تصویر نمودار مربوطه در ادامه ارائه شده است:

شکل ۲: نمودار قدرت نفوذ-وابستگی (MICMAC)

- در این تحلیل متغیرها در چهار گروه دسته بندی می شوند که عبارتند از:
۱. مؤلفه های خودمختار (ناحیه ۱): این مؤلفه ها قدرت نفوذ و وابستگی ضعیفی دارند و به نوعی از سایر متغیرها مجزا هستند و تغییر در وضعیت آنها تأثیر چندانی در سامانه ندارد. در پژوهش حاضر هیچ مؤلفه ای در این ربع قرار نگرفت.
 ۲. مؤلفه های وابسته (ناحیه ۲): این متغیرها وابستگی زیاد و تأثیر گذاری اندکی دارند و تغییر در آنها تأثیر گذاری اندکی بر بهبود مؤلفه های دیگر دارد. در پژوهش حاضر مؤلفه های تولید علم (C4)، تعاملات فرادانشگاهی صحیح (C6)، توجه به حل مسائل جامعه (C7) و مدیریت تصویر هدفمند از دانشگاه (C8) در این دسته قرار گرفتند.
 ۳. مؤلفه های مستقل (ناحیه ۳): این متغیرها تأثیر گذاری زیاد و وابستگی کمی در سامانه دارند و تغییر در وضعیت آنها می تواند تغییرات جدی در وضعیت کلی

۵۰۲ ♦ ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی...

سیستم ایجاد کند. در پژوهش حاضر مؤلفه‌های برنامه‌ریزی راهبردی (C10) و ایجاد سیستم‌های مدیریتی دقیق (C11) در این دسته قرار گرفتند. ۴. مؤلفه‌های پیوندی: این مؤلفه‌ها هم تأثیرگذاری و هم تأثیرپذیری زیادی در سامانه دارند، به طوری که هر تغییر کوچک در آن‌ها، می‌تواند وضعیت کلی سیستم را تحت تأثیر قرار دهد. مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلامی و منسجم (C1)، محیط مناسب (C2)، نظام آموزشی پیش‌برنده (C3)، فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی (C5)، رهبری و مدیریت فرادانشگاهی (C9)، ساختار و فرآیندهای تسهیل‌گر (C12) و سرمایه انسانی کارآمد (C13) در این دسته قرار گرفتند.

بحث و نتیجه‌گیری

شناسایی و توجه به عوامل کلیدی موفقیت از مهم‌ترین مواردی هستند که می‌توانند نقش جدی در دستیابی سازمان‌ها به اهدافشان داشته باشند. از این رو پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل کلیدی موفقیت در تحقق دانشگاه اسلامی و ساختار بندی این عوامل در راستای تعیین الگوی مطلوب تحقق مرجعیت علمی دانشگاه اسلامی، با تمرکز بر دانشگاه امام صادق (ع) انجام شد.

در این راستا ۲۳۱ مضمون اولیه ناظر به عوامل کلیدی موفقیت با مراجعه به بیانات و پیام‌های مقام معظم رهبری با کلیدواژه «دانشگاه»، بررسی منابع کتابخانه‌ای و مصاحبه با ۱۱ نفر از خبرگان استخراج شدند و با تحلیل مضمون مربوطه ۱۳ مضمون سازمان‌دهنده به عنوان عوامل کلیدی موفقیت در قالب سه مضمون فراگیر در دانشگاه اسلامی شناسایی شدند. در مرحله بعد به منظور بررسی رابطه و تأثیر و تأثر این مؤلفه‌ها بر یکدیگر و همچنین سطح بندی آن‌ها با بهره‌گیری از تکنیک مدل‌سازی ساختاری تفسیری، مبتنی بر نظر ۱۳ نفر از خبرگان مدل نهایی استخراج شد.

در مدل ساختاری تفسیری سه سطحی استخراج شده، ۲ عامل «برنامه‌ریزی راهبردی» و «ایجاد سیستم‌های مدیریتی» به عنوان زیربنای مدل در پایه‌ای‌ترین سطح (سطح سوم) قرار گرفتند که مبتنی بر آن بیشترین تأثیر را در مدل بر سایر عوامل دارند؛ در سطح میانی (دوم) ۵ عامل «نظام تربیتی اسلامی و منسجم»، «محیط مناسب»، «نظام آموزشی پیش‌برنده»، «رهبری و مدیریت دانشگاهی مؤثر» و «ساختار و فرآیندهای تسهیل‌گر» قرار گرفتند که متأثر از عوامل سطح سوم و مؤثر بر عوامل سطح اول هستند. در بالاترین سطح مدل (سطح اول) که بیشترین تأثیرپذیری را از سایر عوامل دارد نیز ۶ عامل «تولید علم»، «فرهنگ‌سازی مبتنی

بر ارزش‌های اسلامی»، «تعاملات فرادانشگاهی صحیح»، «توجه به حل مسائل جامعه»، «مدیریت تصویر هدفمند از دانشگاه» و «سرمایه انسانی کارآمد» قرار گرفتند.

همچنین برای ارائه تحلیل بیشتر از مؤلفه‌ها و نظرات خبرگان، تحلیل قدرت نفوذ و میزان وابستگی (MICMAC) نیز بر روی مؤلفه‌ها انجام شد و مؤلفه‌ها مبتنی بر میزان نفوذ و وابستگی که دارند در ۴ دسته مؤلفه‌های خودمختار، وابسته، مستقل و پیوندی قرار گرفتند.

مبتنی بر این تحلیل در دسته عوامل پیوندی (ربع چهارم) مؤلفه‌های «نظام تربیتی اسلامی و منسجم»، «محیط مناسب»، «نظام آموزشی پیش‌برنده»، «فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی»، «رهبری و مدیریت فرادانشگاهی»، «ساختار و فرآیندهای تسهیل‌گر» و «سرمایه انسانی کارآمد» قرار گرفتند که به واسطه اینکه هم تأثیرپذیری و هم تأثیرگذاری زیادی در نظام دانشگاهی دانشگاه امام صادق (ع) دارند، باید در تحقق مرجعیت علمی به صورت ویژه به آن‌ها توجه شود.

همچنین در دسته عوامل مستقل (ربع سوم) که بیشترین تأثیرگذاری و حداقل تأثیرپذیری را دارند، مدیران دانشگاه می‌توانند بدون توجه جدی به سایر عوامل و صرفاً تمرکز و اصلاح مجزای این عوامل تغییر زیادی در نظام دانشگاه به سمت موفقیت فراهم کنند؛ مؤلفه‌های «برنامه‌ریزی راهبردی» و «ایجاد سیستم‌های مدیریتی دقیق» در این دسته قرار گرفتند.

در دسته عوامل وابسته (ربع دوم) نیز که بیشترین تأثیرپذیری و کمترین تأثیرگذاری بر سایر مؤلفه‌ها در سیستم اجتماعی دانشگاه اسلامی را دارند نیز مؤلفه‌های «تولید علم»، «تعاملات فرادانشگاهی صحیح»، «توجه به حل مسائل جامعه» و «مدیریت تصویر هدفمند از دانشگاه» قرار گرفتند. ترجمان جایگاه این مؤلفه‌ها برای مدیران دانشگاه امام صادق (ع) آن است که بهتر است برای آنکه سیستم اجتماعی دانشگاه به موفقیت برسد، بیشتر تمرکز بر مؤلفه‌های ربع سوم و چهارم قرار گیرد تا به واسطه اثرگذاری آن‌ها بر مؤلفه‌های این ربع، این مؤلفه‌ها نیز اصلاح شوند.

همچنین در دسته عوامل خودمختار (ربع اول)، هیچ مؤلفه‌ای جایابی نشده است؛ از این مهم می‌توان نتیجه گرفت که همه عوامل کلیدی شناسایی شده در نظام اجتماعی دانشگاه مؤثر هستند و هیچ مؤلفه بی‌تأثیر و تأثیری در این زمینه وجود ندارد.

پیشنهادها و محدودیت‌ها

پیشنهاد می‌شود تا مدیران دانشگاه امام صادق (ع) برای تحقق «مرجعیت علمی» به عنوان چشم‌انداز دانشگاه، اولاً بیشترین توجه را به مصادیق سطح پایه مدل ساختاری تفسیری یعنی

۵۰۴ ♦ ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی...

پیاده‌سازی و بهبود «برنامه‌ریزی راهبردی» و «ایجاد سیستم‌های مدیریتی دقیق» اعم از نظام صحیح بودجه‌ریزی عملیاتی، متناسب‌سازی آیین‌نامه ارتقای اساتید، سیستم مدیریت دانش پیوسته و غیره که در جدول شماره ۶ در قالب مضامین پایه به مصادیق آن اشاره شده مبذول نمایند؛ و در مرحله بعد مصادیق سطح دوم مدل را دنبال کنند تا بتوانند عوامل کلیدی مانند «تولید علم»، «مدیریت تصویر هدفمند» و «حل مسائل جامعه» را که در سطح سوم جدول قرار گرفتند را محقق نمایند.

منابع

- اجلی، مهدی؛ جدیدی، محمد (۱۴۰۰). «ارزیابی عوامل کلیدی موفقیت اجرای سیستم مدیریت استراتژیک دانش در بانک سپه منطقه همدان»، بازاریابی دانش و نظام‌های معنایی، شماره ۲۹، ص ۱-۴۰.
- آذر، عادل؛ خسروانی، فرزانه؛ جلالی، رضا، (۱۳۹۵). تحقیق در عملیات نرم (رویکرد ساختاردهی مسئله)، تهران: سازمان مدیریت صنعتی، چاپ دوم.
- باقرصاد، وجیهه؛ عزیزاده، مهدی؛ سعید بنادکی، سعیده (۱۳۹۱). «شناسایی عوامل کلیدی موفقیت آموزش الکترونیکی کارآفرینی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران»، فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۵(۳)، ۸۵-۱۰۴.
- برزگر، پیام؛ مهدی نژاد نوری، محمد؛ فاتح راد، مهدی؛ مهدی زاهدی، محمد (۱۴۰۰). «معماری علم، فناوری و نوآوری جمهوری اسلامی ایران به منظور دستیابی به مرجعیت علمی در افق ۱۴۴۰»، مطالعات مدیریت راهبردی دفاع ملی، ۵(۱۹)، ۷-۳۸.
- تجلی، منیر؛ عزتی، میترا (۱۳۹۵). «مؤلفه‌های تصویر سازمان دانشگاه اسلامی از منظر رهنمودهای اسلام»، مدیریت در دانشگاه اسلامی، ۵(۲)، ۳۵۹-۳۷۸.
- ترک‌زاده، جعفر؛ هاشمی اردکانی، سید جواد (۱۳۹۹). «توسعه و اعتباریابی چارچوبی برای شناسایی چالش‌های توسعه دانشگاه اسلامی»، دو ماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۱۱(۴۲)، ۲۹۵-۳۱۶.
- جعفرزاده، مجتبی؛ طهماسبی، سیامک؛ قلی‌پور، حسین (۱۳۹۹). «شناسایی و ارزیابی کارکردهای دانشگاه اسلامی با رویکرد اهمیت-عملکرد (مطالعه موردی دانشگاه امام صادق)»، مطالعات راهبردی بسیج، ۲۳(۸۶)، ۳۹-۸۰.
- جعفری هفتخوانی، نادر؛ پهلوان سید آقا، رضا (۱۳۹۸). «شناسایی عوامل کلیدی موفقیت برای نیل به چشم‌اندازهای دانشگاه‌های غیردولتی؛ مورد مطالعه دانشگاه امام صادق (ع)»، نشریه فرهنگ در دانشگاه اسلامی، شماره ۳۲، ۳۲۳-۳۴۰.

مجتبی جعفرزاده، سیامک طهماسبی ❖ ۵۰۵

- خدایی، فرید؛ عباسیان، محمد (۱۳۸۹). «شناسایی عوامل کلیدی موفقیت در پیاده‌سازی سیستم مدیریت دانش در دانشگاه‌ها»، نشریه مدیریت نظامی، شماره ۴۰، مقاله هفتم، ص ۱۹۹-۲۲۰.
- خنیفر، حسین؛ مسلمی، ناهید (۱۳۹۶). **اصول و مبانی روش‌های پژوهش کیفی**، جلد اول، تهران: انتشارات نگاه دانش.
- دانایی‌فرد، حسن، امامی، سید مجتبی (۱۳۸۶). «استراتژی‌های پژوهش کیفی: تأملی بر نظریه پردازی داده بنیاد»، دوفصلنامه علمی - پژوهشی اندیشه مدیریت راهبردی، شماره ۲، پاییز و زمستان.
- رجبی، علی اکبر؛ پورعلی، محمد رضا؛ تقی پوریان، یوسف؛ فلاح، رضا (۱۴۰۰). «طراحی مدلی برای عوامل کلیدی موفقیت نظام حسابرسی داخلی در صنعت نفت»، دوفصلنامه علمی حسابداری دولتی ۷(۲)، ۷۸-۵۹.
- رجبی، منیژه؛ سلطانی، حسن (۱۳۹۸). «اولویت‌بندی عوامل کلیدی موفقیت یادگیری الکترونیک با رویکرد AHP/CFA در دانشکده آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه شیراز»، دوماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، 10(38)، 237-264.
- رودی، کمیل (۱۳۸۹). **دانشگاه و مرجعیت علمی (با تأکید بر دانشگاه امام صادق (ع))**، تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق (ع).
- زائری، قاسم؛ محمدعلی زاده، حاجیه، (۱۳۹۳). «دیرینه‌شناسی طرح دانشگاه اسلامی در ایران (قبل از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷)»، نشریه راهبرد فرهنگ، شماره ۲۵، ۷-۴۰.
- سعدآبادی، علی اصغر؛ رحیمی راد، زهره؛ فرتاش، کیارش (۱۳۹۹). «بازشناسی مؤلفه‌های ناظر بر مفهوم مرجعیت علمی»، پژوهشنامه انقلاب اسلامی، ۱۰(۳۵)، ۸۷-۱۱۵.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی، (۱۳۹۲). **سند اسلامی شدن دانشگاه، تهران: شورای عالی انقلاب فرهنگی**.
- طهماسبی بلوک آباد، رضا؛ جوادی، مجتبی؛ حسن میرزایی هاوشکی، محمد؛ لطیفی، میثم (۱۳۹۷). «استخراج و اولویت‌بندی راهبردهای نیل به مرجعیت علمی ج.ا.ا. ایران با روش تحلیل عملکرد - اهمیت (IPA)»، فصلنامه علمی راهبرد، ۲۷(۱).
- عباسی، زهرا (۱۳۹۸). «شناسایی و رتبه‌بندی عوامل کلیدی موفقیت دوره‌های آموزش الکترونیکی زبان فارسی به خارجیان از منظر مدرسان دوره»، فناوری آموزش، ۱۳(۳)، 594-606.
- فلاح تفتی، حامد؛ زحمتکش سردوراهی، مهدیه؛ گورنگی، بهاره (۱۳۹۹). «عوامل کلیدی موفقیت جمع‌سپاری در توسعه توانمندی‌های مقصد گردشگری (مورد مطالعه شهر یزد)»، مطالعات اجتماعی گردشگری، شماره ۱۵، ۱۴۵-۱۷۰.
- قنبری، سیروس؛ منافی، کاظم (۱۳۹۵). «الگوی راهبردی تحقق دانشگاه اسلامی از منظر امام خمینی (ره)»، پژوهشنامه انقلاب اسلامی، ۱۹(۶)، ۱۴۳-۱۶۹.

۵۰۶ ♦ ارائه الگوی عوامل کلیدی موفقیت برای تحقق مرجعیت علمی...

- کوشازاده، فاطمه؛ اکبری، احمد؛ معقول، علی؛ جبّاری، مهدی؛ کوشازاده، علی (۱۳۹۸). «شناسایی و اولویت‌گذاری عوامل مؤثر بر مرجعیت علمی دانشگاه»، پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۳ (۴۷)، ۱۵۲-۱۳۳.
- معاونت طرح و برنامه دانشگاه امام صادق (ع)، (۱۳۹۶). اسناد راهبردی دانشگاه امام صادق (ع)، تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق (ع).
- معین، محمد (۱۳۷۱). فرهنگ فارسی، جلد سوم، تهران: انتشارات امیرکبیر.
- مهدی نژاد نوری، محمد؛ برزگر، پیام؛ فاتح راد، مهدی؛ زاهدی، محمدمهدی (۱۳۹۹). «تدوین چارچوب معماری علم، فناوری و نوآوری به‌منظور دستیابی به مرجعیت علمی»، مطالعات مدیریت راهبردی دفاع ملی، ۴ (۱۳)، ۷۱-۱۱۰.
- نجاران طوسی، حامد؛ فاتح راد، مهدی؛ برزونی، محمدعلی؛ حسنی آهنگر، محمدرضا؛ محمدی، ابوالفضل. (۱۳۹۶). «الگوی دانشگاه تراز انقلاب اسلامی»، مدیریت اسلامی، شماره ۱۹، ۲۱-۵۲.
- Adywiratama, A. D. Ko, C. Raharjo, T. & Wahbi, A. (2022). "Critical success factors for ICT project: A case study in project colocation government data center". *Procedia Computer Science*, 197, 385-392.
- Alamsjah, F. (2011). "Key success factors in implementing strategy: middle-level managers' perspectives". *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 24, 1444-1450.
- Attri, R. Dev, N. & Sharma, V. (2013). "Interpretive structural modelling (ISM) approach: an overview". *Research Journal of Management Sciences*, 2319(2), 1171.
- Howell, M. T. (2009). *Critical success factors simplified: Implementing the powerful drivers of dramatic business improvement*. CRC Press.
- Leidecker, J. K. & Bruno, A. V. (1984). "Identifying and using critical success factors". *Long range planning*, 17(1), 23-32.
- Msusa, K. P. Rogalski-Salter, T. Mandi, H. & Clemens, R. (2022). "Critical success factors for conducting human challenge trials for vaccine development in low-and middle-income countries. *Vaccine*", 40(9), 1261-1270.
- Oztel, H. (2019). *Fourth generation university: Co-creating a sustainable future*. *Journal: Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals Quality Education*, 1-13.
- Sullivan, C. (2016). "NEWCASTLE UNIVERSITY SUCCESS FACTORS For administrative and support service areas". NEWCASTLE UNIVERSITY.
- Villamarín, J. M. & Diaz Pinzon, B. (2017). "Key success factors to business intelligence solution implementation". *Journal of Intelligence Studies in Business*, 7(1), 48-69.
- Zaman, S. Wang, Z. Rasool, S. F. uz Zaman, Q. & Raza, H. (2022). "Impact of critical success factors and supportive leadership on sustainable success of renewable energy projects: Empirical evidence from Pakistan". *Energy Policy*, 162, 112793.

- Abbasi, Z. (2018). **"Identifying and ranking the key success factors of Farsi language e-learning courses for foreigners from the point of view of course instructors"**, Technology Education, 13 (3),595-606.
- Azar, A; Khosravani, F; Jalali, R. (2015). **Soft Operational Research**, Tehran: Industrial Management Organization, second edition.
- Baghersad, V; Alizadeh, M; Saeed Benadaki, S. (2011). **"Identifying the key success factors of entrepreneurship e-learning in public universities of Tehran"**, Scientific Research Quarterly of Entrepreneurship Development, 5 (3), 85-104.
- Barzegar, M; Mahdinejad Nouri, M; Fateh Rad, M; Mahdi Zahedi, M. (1400). **"Architecture of science, technology and innovation of the Islamic Republic of Iran in order to achieve scientific authority in the horizon of 1440"**, National Defense Strategic Management Studies, 5(19), 7-38.
- Danaeifard, H, Emami, S. M. (2006). **"Qualitative research strategies: a reflection on foundational data theorizing"**, two scientific-research quarterly magazines of strategic management thought, number 2, autumn and winter.
- Ejali, M; Duran, M. (2021). **"Evaluation of the key success factors of the implementation of the strategic knowledge management system in Sepah Bank, Hamedan region"**, Knowledge Marketing and Semantic Systems, No. 29, pp. 1-40.
- Falah Tafti, H; Zahmatkeshe Sardurahi, M; Gorengi, B. (2019). **"The key success factors of crowdsourcing in the development of tourism destination capabilities (the case study of Yazd city)"**, Tourism Social Studies, No. 15, 145-170.
- Ghanbari, S; Manafi, K. (2015). **"Strategic Model of Realization of Islamic University from the perspective of Imam Khomeini"**, Research Journal of the Islamic Revolution, 6(19), 143-169.
- Jafarzadeh, M. Tahmasabi, S; Gholipour, H. (2019). **"Identification and evaluation of functions of Islamic University with importance-performance"**, Basij Strategic Studies, 23(86), 39-80.
- Khanifar, H; Muslimi, N. (2016). **Principles and basics of qualitative research methods**, first volume, Tehran: Negah Danesh Publications.
- Khodaie, F; Abbasian, M. (2010). **"Identifying the key success factors in the implementation of the knowledge management system in universities"**, Military Management Journal, No. 40, 7th article, pp. 199-220.
- Koshazadeh, F; Akbari, A; Manteghi, A; Jabari, M; Koshazadeh, A. (2018). **"Identification and the most important scientific factors"**, research in educational systems, 13 (47), 133-152.
- Mahdinejad Nouri, M; Barzegar, P; Fateh Rad, M; Zahedi, M.M (2019). **"Defensive formulation of science architecture, and innovation technology in order to achieve scientific authority"**, National Strategic Management Studies, 4(13), 71-110.
- Moin, M (1371). **Farhang Farsi**, third volume, Tehran: Amirkabir Publications.
- Najaran Tusi, H. Fateh Rad, M; Barznouni, M. A; Hosni Ahangar, M. R; Mohammadi, A. (2016). **"The Model of balanced University of the Islamic Revolution"**, Islamic Management, No. 19, 21-52.
- Rajabi, A; Pourali, M.R; Taghipourian, Y; Fallah, R. (1400). **"Designing a model for the key success factors of the internal audit system in the oil industry"**, Journal of Public Accounting, 7(2), 59-78.

- Rajabi, M; Soltani, H. (2018). "**Priority of the key factors of electronic success with AHP/CFA perspective in the Faculty of Electronic Education of Shiraz University**", bimonthly scientific-research approach in educational management, 10(38), 237-264.
- Rudi, K. (2009). **University and Scientific authority (with emphasis on Imam Sadiq University)**, Tehran: Imam Sadiq University Publications.
- Saadabadi, A. A; Rahimi Rad, Z; Fartash, K. (2019). "**Recognition of the components controlling the concept of scientific authority**", Research Journal of the Islamic Revolution, 10 (35), 115-87.
- Supreme Council of Cultural Revolution, (1392). **Document of Islamization of University**, Tehran: Supreme Council of Cultural Revolution.
- Tahmasabi Bolokabad, R; Javadi, M; Hasan Mirzaei Havashki, M; Latifi, M. (2017). "**Extraction and prioritization of strategies to achieve the scientific authority of I.R OF Iran with the method of performance-importance analysis (IPA)**", Strategy Quarterly, 27 (1).
- Tajalli, M; Ezzati, M. (2015). "**Components of Islamic University Organization's Image from the Perspective of Islamic Guidelines**", Management in Islamic University, 5(2), 359-378.
- Turkzadeh, J. Hashemi Ardakani, S.J (2019). "**Development and Validation of Identification to Identify Development Challenges of Islamic University**", Bimonthly Scientific-Research Journal of New Approach in Educational Management, 11 (42), 295-316.
- vice president of planning and program of Imam Sadeq University. (2016). **Strategic documents of Imam Sadiq University**, Tehran: Imam Sadiq University Publications.
- Zaeri, Q; Mohammad Alizadeh, H. (2014). "**Archaeology of the Islamic University Plan in Iran (before the Islamic Revolution 1357)**", Strategic Culture Journal, No. 25, 7-40.
- Jafari Haftkhani, N. Seyed Agha Pahlan, R. (2018). "**Identifying key success factors to achieve the vision of non-state universities; The study of Imam Sadiq University**", Journal of Culture in Islamic University, No. 32, 323-340.